

مردم سالاری

گروه سیاسی — هدیه گل‌محمدی: مذاکرات برای رفع تحریمهای ایران در حالی از هشتم آذرماه آغاز می‌شود که وزیر امور خارجه در گفت و گو با همتایان انگلیس، روسی و چینی خود از جدیت جمهوری اسلامی‌در این مذاکرات و تردیدهایی که نسبت به آمریکا وجود دارد، سخن گفته است.

طی هفته‌های اخیر و با اعلام زمان مذاکرات برای رفع تحریمهای ایران تحركات دیپلماتیک افزایش یافته است. بعد از سفرها و دیدارهای انرکیه مسورا مهاهنگ کننده برجام، و علی باقری معاون وزیر امور خارجه کشورمان، تماس‌ها و تبادل نظر کشورها و اعضای موثر برجام افزایش یافته است. در آخرین مورد از این گفت و گوها امروز حسین امیر عبداللّه‌یان وزیر امور خارجه با لیزتراس وزیر خارجه انگلیس گفت و گو کرد. این در حالی است که سعید خلیط زاده در نشست خبری از سفر علی باقری معاون وزیر امور خارجه به پایتخت‌های سه کشور فرانسه، انگلیس و روسیه در روزهای آینده خبر داد.

امیرعبداللّه‌یان هم در یادداشتی در اینستاگرام نوشت: سلام به روزهای گذشته با ابتلا به بیماری کرونا، به توصیه پزشکان در خانه قرنطینه‌ام، اما این به آن معنا نیست که رایزنی‌های دیپلماتیک و تلاش برای پیگیری حقوق ملت ایران متوقف شده است. وی افزود: در چند روز گذشته در گفت و گوهای تلفنی با همتایانم، از جمله وزرای خارجه روسیه، چین، آذربایجان، عراق، سوریه، انگلیس، ترکیه و آلمان به بحث و تبادل نظر درخصوص مباحث دوجانبه، منطقه‌ای و بین المللی ادامه دادم. این گفت و‌گوها در ساعات و روزهای آینده نیز ادامه خواهد یافت.

امیرعبداللّه‌یان نوشت: از همه عزیزانی که در این روزها ابراز لطف داشته و جویای وضعیت سلامت من بودند، کمال تشکر را دارم. امیدوارم با پایان دوره ابتلا به این بیماری، توفیق یافته و به سرعت به محل خدمت بازگشته و با انرژی بیشتر از قبل در جهت تحقق منافع ملت بزرگ ایران بکوشم.

گفتنی است که وزیر امور خارجه کشورمان لیز تراس وزیر خارجه انگلیس روز دوشنبه در یک گفت‌وگوی تلفنی در خصوص مسائل دوجانبه، گفت و گوهای ویسن و برخی موضوعات منطقه‌ای به بحث و تبادل نظر پرداختند. مسائل دوجانبه، گفت و گوهای وین و برخی موضوعات منطقه‌ای محور رایزنی‌های امروز امیر عبداللّه‌یان با لیزتراس بود. در گفت و گوی وزرای خارجه ایران و انگلیس بر لزوم حق بهره‌مندی ایران از منافع اقتصادی برجام پرداخت بدهی لندن به تهران تأکید شد.

تاکید بر مقاومت ایران

در گفت‌وگو با برلین

وزیر امور خارجه با تأکید بر اینکه در مسیر

مذاکرات، استفاده از زبان زور و تهدید کمک

امیرعبداللّه‌یان با وزیران خارجه فرانسه و آلمان تلفنی گفت‌و‌گو کرد

افزایش تحرکات دیپلماتیک در آستانه ازسرگیری مذاکرات وین

کننده نیست و جمهوری اسلامی‌ایران تسلیم فئاسلماسی‌های‌واهی نخواهد شد، گفت: هرگونه اظهار نظر غیردقیق و مغایر با واقعیات می‌تواند تلاش‌های در حال انجام را به خطر اندازد. به گزارش روز سه‌شنبه ایرنا از اداره کل اطلاع‌رسانی و امور سخنگویی وزارت امور خارجه، حسین امیرعبداللّه‌یان شامگاه دوشنبه در گفت و گوی تلفنی‌هایکوماس همتای‌آلمانی خود، دوطرف درباره آخرین وضعیت روابط دوجانبه، مذاکرات ویسن و همچنین تحولات منطقه تبادل نظر کردند.

وزیر امور خارجه در این گفت و‌گو با اشاره به مسایقه همکاری‌های خوب دو کشور در عرصه‌های مختلف بر ضرورت توسعه این روابط تأکید کرد.

رئیس دستگاه دیپلماسی با اشاره به گفت و گوهای پیش رو در وین، آمریکا را مقصر اصلی وضع موجود عنوان کرد و گفت: خروج آمریکا و بدهدعی سه کشور اروپایی بی‌اعتمادی را به شکل فرآیندهای افزایش داده است بنابراین لغو کامل تحریم‌ها یک ضرورت است.

وی همچنین ضرورت اجتناب طرف‌های اروپایی از صدور بیانه‌ها و اظهارات تنش آفرین را یادآور شد و گفت: در مسیر مذاکرات و رسانه‌ای استفاده از زبان زور و تهدید کمک کننده نیست و جمهوری اسلامی‌ایران خود را تسلیم فشارسازی‌های‌واهی نخواهد پذیر،

وزیر امور خارجه تصریح کرد: هرگونه اظهار نظر غیردقیق و مغایر با واقعیات می‌تواند تلاش‌های در حال انجام را به خطر اندازد. رئیس دستگاه دیپلماسی کشورمان در این گفت و گو بار دیگر حمله به محل اقامت نخست وزیر عراق از سوی جمهوری اسلامی‌ایران را محکوم کرد.

امیر عبداللّه‌یان با اشاره به مسائل و تحولات افغانستان، بر ضرورت ارسال کمک‌های بیشتر به این کشور تأکید و با اشاره به روند رو به بلینکن در این دیدار از راهبردد مصر در قبال حقوق بشر استقبال کرد و گفت که این مسئله در دیدار با مقامات مصری مورد گفت‌وگو قرار خواهد گرفت. وزیر خارجه آمریکا همچنین اعلام کرد که با همتای مصری درخصوص مسئله فلسطین، تلاش مداوم مصر برای احیای روند صلح اسرائیل – فلسطین، تحولات سوریه و تلاش برای پایان دادن به این بحران و همچنین تحولات اخیر در سودان و اتیوپی گفت‌وگو می‌کنند.

تنتایهاو فاش کرد

نقش اسرائیل در خروج آمریکا از برجام

مذاکرات تهران و دمشق برای ازسرگیری سفر ایرانی‌ها

رئیس سازمان حج و زیارت ایران و وزیر سیاحه و گردشگری سوریه درباره آسان شدن شرایط سفرهای زیارتی مذاکره کردند. دولت سوریه از بازگشت زائران ایرانی به این کشور استقبال کرده است.

به گزارش روابط عمومی‌سازمان حج و زیارت، علی‌رضا رشیدیان در جریان سفر به دمشق با محمد امیرالمتینی – وزیر سیاحه و گردشگری سوریه – دیدار کرد و با اشاره به گسترش واکسیناسیون کرونا و کاهش مبتلایان به کووید در ایران، درباره اقدامات صورت‌گرفته برای برقراری دوباره سفرهای زیارتی گفت: از حدود دو هفته قبل، مقدمات اعزام زائران ایرانی به عراق فراهم شده است.

او بیان کرد: امیدواریم ازسرگیری اعزام زائران ایرانی به سوریه و زیارت حرم‌های حضرت زینب و رقیه (س) نیز با گفت‌وگوهای دوجانبه اجرایی شود.

رشیدیان با بیان این‌که تسهیل شرایط برقراری سفرهای زیارتی، محور مسورد پیگیری و جمع‌بندی نهایی در جریان این سفر است، گفت: به طور قطع بعد

تکمیل واکسیناسیون حدود چهار میلیون اتباع

افغانستانی مقیم ایران، بر آمادگی جمهوری اسلامی‌ایران برای ارسال کمک‌های آلمان از طریق مرزهای کشورمان به افغانستان تأکید کرد.

وزیر امور خارجه برنامه دفاعی ایران را حق حاکمیتی هر کشوری دانست و افزود: بی‌اعتنا به رفتار غیرسازنده تحریمی‌آمریکا بر افزایش توان دفاعی کشورمان با قدرت ادامه می‌دهیم. امیرعبداللّه‌یان ضمن تأکید بر جدیت جمهوری اسلامی‌در مذاکرات و آمادگی در رسیدن فوری به توافق خوب گفت: ازآنس بین‌المللی انرژی‌آتمی‌باید از سیاسی‌کاری اجتناب نماید.

وزیر امور خارجه همچنین بر ادامه همکاری‌های فنی ایران با این نهاد تأکید کرد. وزیر خارجه فرانسه نیز در این تماس با بیان اینکه پاریس از بازگشت همه طرف‌ها به برجام حمایت می‌کند و هرآنچه در توان داشته باشد در این راستا انجام می‌دهد، ابراز امیدواری کرد

گفت‌وگوهای پیش رو در وین با پیشرفتی سریع همراه شود. همچنین در رئیس جمهوری ایران و پاسخ «ماکرون» به وزیر امور خارجه فرانسه در گفت‌وگوهای فراروی آلمان قرار گرفت.

در ابتدای این مکالمه وزیر خارجه فرانسه وضعیت سلامت و درمان وزیر امور خارجه را جویا شده و بسرای امیرعبداللّه‌یان آرزوی بهبودی سریع کرد.

وزیر امور خارجه ضمن تشکر از احوالپرسی وزیر خارجه فرانسه و با اشاره به اینکه دولت جمهوری اسلامی‌ایران هم در روابط دوجانبه

همراهی و امور سخنگویی وزارت امور خارجه، «حسین امیرعبداللّه‌یان» و «ژان ایو لودریان» وزیر خارجه فرانسه در گفت‌وگوی تلفنی درباره مناسبات دوجانبه و گفت‌وگوهای فراروی آلمان قرار گرفت.

همچنین در این گفت و گو وزیر امور خارجه آلمان با احوالپرسی از وزیر امور خارجه برای ایشان بهبودی کامل آرزو کرد.

هایکو ماس با اشاره به علاقمندی شرکت‌های آلمانی برای همکاری با ایران اظهار امیدواری کرد که این نوع همکاری‌ها با رفع مشکلات تقویت شود.

وزیر خارجه آلمان با بیان اینکه آلمان بی اعتمادی ایران را درک می‌کند، تصریح کرد: کشورش برای بازگرداندن آمریکا به برجام و همچنین به نتیجه رسیدن گفت و‌گوها تلاش خود را انجام خواهد داد.

وزیر امور خارجه ایران در محکومیت حمله به محل اقامت نخست وزیر عراق بر ضرورت تداوم حمایت از صلح و ثبات در عراق تأکید کرد. طرفین در این‌گفت و گو همکاری در حوزه‌های صنعتی، انرژی‌های منطقه‌ای جدید پدیر، نیروگاهی، کشاورزی، پزشکی، علم و فناوری و محیط زیست را مورد برسی و تأکید قرار دادند.

در این گفتگو که در فضایی صمیمانه صورت گرفت درباره مسائل منطقه‌ای نیز رایزنی و تبادل نظر شد. تحولات لبنان و حمایت از دولت قانونی این کشور از جمله نکات مورد تأکید در این تماس تلفنی بود.

ادامه افزایش توان دفاعی ایران

وزیر امور خارجه، برنامه دفاعی ایران را حق حاکمیتی هر کشوری عنوان کرد و افزود:

امیرعبداللّه‌یان با وزیران خارجه فرانسه و آلمان تلفنی گفت‌و‌گو کرد

افزایش تحرکات دیپلماتیک در آستانه ازسرگیری مذاکرات وین

ایران خواستار دستیابی به یک توافق خوب است، اما این امر لازمه‌هایی دارد. از جمله بازگشت طرف‌های مقابل به تعهدات کامل خود و لغو موثر تحریم‌ها.

امیرعبداللّه‌یان با اشاره به تحریم‌های تازه آمریکا علیه ایران، این اقدام را تابیدی بر تداوم بی‌اعتمادی جمهوری اسلامی‌به آمریکا خواند و بر لزوم ارائه تضمین و انجام راستی‌آزمایی موثر تأکید کرد.

وزیر امور خارجه برنامه دفاعی ایران را حق حاکمیتی هر کشوری دانست و افزود: بی‌اعتنا به رفتار غیرسازنده تحریمی‌آمریکا بر افزایش توان دفاعی کشورمان با قدرت ادامه می‌دهیم. امیرعبداللّه‌یان ضمن تأکید بر جدیت جمهوری اسلامی‌در مذاکرات و آمادگی در رسیدن فوری به توافق خوب گفت: ازآنس بین‌المللی انرژی‌آتمی‌باید از سیاسی‌کاری اجتناب نماید.

وزیر امور خارجه همچنین بر ادامه همکاری‌های فنی ایران با این نهاد تأکید کرد. وزیر خارجه فرانسه نیز در این تماس با بیان اینکه پاریس از بازگشت همه طرف‌ها به برجام حمایت می‌کند و هرآنچه در توان داشته باشد در این راستا انجام می‌دهد، ابراز امیدواری کرد

گفت‌وگوهای پیش رو در وین با پیشرفتی سریع همراه شود.

همچنین در رئیس جمهوری ایران و پاسخ «ماکرون» به وزیر امور خارجه فرانسه در گفت‌وگوهای فراروی آلمان قرار گرفت.

در ابتدای این مکالمه وزیر خارجه فرانسه وضعیت سلامت و درمان وزیر امور خارجه را جویا شده و بسرای امیرعبداللّه‌یان آرزوی بهبودی سریع کرد.

وزیر امور خارجه ضمن تشکر از احوالپرسی وزیر خارجه فرانسه و با اشاره به اینکه دولت جمهوری اسلامی‌ایران هم در روابط دوجانبه

همراهی و امور سخنگویی وزارت امور خارجه، «حسین امیرعبداللّه‌یان» و «ژان ایو لودریان» وزیر خارجه فرانسه در گفت‌وگوهای تلفنی درباره مناسبات دوجانبه و گفت‌وگوهای فراروی آلمان قرار گرفت.

همچنین در رئیس جمهوری ایران و پاسخ «ماکرون» به وزیر امور خارجه فرانسه در گفت‌وگوهای فراروی آلمان قرار گرفت.

وزیر امور خارجه ایران در محکومیت حمله به محل اقامت نخست وزیر عراق بر ضرورت تداوم حمایت از صلح و ثبات در عراق تأکید کرد. طرفین در این‌گفت و گو همکاری در حوزه‌های صنعتی، انرژی‌های منطقه‌ای جدید پدیر، نیروگاهی، کشاورزی، پزشکی، علم و فناوری و محیط زیست را مورد برسی و تأکید قرار دادند.

در این گفتگو که در فضایی صمیمانه صورت گرفت درباره مسائل منطقه‌ای نیز رایزنی و تبادل نظر شد. تحولات لبنان و حمایت از دولت قانونی این کشور از جمله نکات مورد تأکید در این تماس تلفنی بود.

ادامه افزایش توان دفاعی ایران

وزیر امور خارجه، برنامه دفاعی ایران را حق حاکمیتی هر کشوری عنوان کرد و افزود:

تکمیل واکسیناسیون حدود چهار میلیون اتباع

افغانستانی مقیم ایران، بر آمادگی جمهوری اسلامی‌ایران برای ارسال کمک‌های آلمان از طریق مرزهای کشورمان به افغانستان تأکید کرد.

وزیر امور خارجه برنامه دفاعی ایران را حق حاکمیتی هر کشوری دانست و افزود: بی‌اعتنا به رفتار غیرسازنده تحریمی‌آمریکا بر افزایش توان دفاعی کشورمان با قدرت ادامه می‌دهیم. امیرعبداللّه‌یان ضمن تأکید بر جدیت جمهوری اسلامی‌در مذاکرات و آمادگی در رسیدن فوری به توافق خوب گفت: ازآنس بین‌المللی انرژی‌آتمی‌باید از سیاسی‌کاری اجتناب نماید.

وزیر امور خارجه همچنین بر ادامه همکاری‌های فنی ایران با این نهاد تأکید کرد. وزیر خارجه فرانسه نیز در این تماس با بیان اینکه پاریس از بازگشت همه طرف‌ها به برجام حمایت می‌کند و هرآنچه در توان داشته باشد در این راستا انجام می‌دهد، ابراز امیدواری کرد

گفت‌وگوهای پیش رو در وین با پیشرفتی سریع همراه شود. همچنین در رئیس جمهوری ایران و پاسخ «ماکرون» به وزیر امور خارجه فرانسه در گفت‌وگوهای فراروی آلمان قرار گرفت.

وزیر امور خارجه آلمان با احوالپرسی از وزیر امور خارجه برای ایشان بهبودی کامل آرزو کرد.

هایکو ماس با اشاره به علاقمندی شرکت‌های آلمانی برای همکاری با ایران اظهار امیدواری کرد که این نوع همکاری‌ها با رفع مشکلات تقویت شود.

وزیر خارجه آلمان با بیان اینکه آلمان بی اعتمادی ایران را درک می‌کند، تصریح کرد: کشورش برای بازگرداندن آمریکا به برجام و همچنین به نتیجه رسیدن گفت و‌گوها تلاش خود را انجام خواهد داد.

وزیر امور خارجه ایران در محکومیت حمله به محل اقامت نخست وزیر عراق بر ضرورت تداوم حمایت از صلح و ثبات در عراق تأکید کرد. طرفین در این‌گفت و گو همکاری در حوزه‌های صنعتی، انرژی‌های منطقه‌ای جدید پدیر، نیروگاهی، کشاورزی، پزشکی، علم و فناوری و محیط زیست را مورد برسی و تأکید قرار دادند.

در این گفتگو که در فضایی صمیمانه صورت گرفت درباره مسائل منطقه‌ای نیز رایزنی و تبادل نظر شد. تحولات لبنان و حمایت از دولت قانونی این کشور از جمله نکات مورد تأکید در این تماس تلفنی بود.

ادامه افزایش توان دفاعی ایران

وزیر امور خارجه، برنامه دفاعی ایران را حق حاکمیتی هر کشوری عنوان کرد و افزود:

سیاسی

ویژه

جو بایدن و معمای صلح و ثبات در خاورمیانه

ترجمه: حشمت‌الله رضوی

قسمت اول

در خاورمیانه بی ثبات، نظم مهم تر است یا صلح؟ پاسخ به این سوال محور مقاله پیش رو است. نویسنده مقاله با توجه به تجربه هنری کسینجر در سیاست خاورمیانه می‌گوید آنچه در خاورمیانه شدن است برقراری موازنه قسا و ایجاد ثبات بر آن اساس است. از نظر وی تلاش دیپلماتیک دیگر سیاستمداران آمریکا برای برقراری صلح در منطقه نوعی آرمانگرایی بوده و به شکست انجامیده است. این مقاله توسط مارتین ایندیک، دیپلمات آمریکایی و تحلیلگر روابط بین الملل، نوشته و در شماره نوامبر/دسامبر سال ۲۰۲۱ نشریه فارین افیزز منتشر شده است.

پایان شرم آور جنگ آمریکا در افغانستان به ناگاه نشان داد که وضعیت خاورمیانه بزرگ تا چه اندازه پیچیده و بی ثبات است. آمریکایی‌ها در نهایت ممکن است بگویند حال که از نظر انرژی خودکفا شده و وابستگی کمتری به نفت خاورمیانه دارند می‌توانند به این منطقه پر دردسر پشت کنند؛ و به این ترتیب بکوشند خود را تسلی دهند. واشنگتن تجربه تلخی را پشت سر گذاشته است تا درپدک که تلاش برای بازسازی منطقه خاورمیانه بر اساس تصویری که خود مایل است از آن داشته باشد، بپیوهد است. اما اگر رهبران آمریکا وسوسه جنگی دیگر در خاورمیانه به سرشان بزند، احتمالا از حمایت عمومی‌چندانی برخوردار نخواهند بود.

با وجود این، خارج کردن خاورمیانه از فهرست اولویت‌های سیاست خارجی آمریکا در حدف آسان اما در عمل دشوار است. اگر ایران برنامه هسته

ای خود را ادامه دهد و تا آستانه ساخت سلاح پیش رود می‌تواند زمینه ساز آغاز رقابت تسلیحاتی یا حمله پیشدستانه اسرائیل شود که پای آمریکا را به

جنگ دیگری در خاورمیانه بزرگ باز خواهد کرد. منطقه خاورمیانه به دلیل

محوریت آن از نظر ژئواستراتژیک و نیز قرار گرفتن در محل تلاقی اروپا و

آسیا اهمیت خود را حفظ خواهد کرد. اسرائیل و متحدان عرب واشنگتن

برای تأمین امنیت خود به آمریکا وابسته اند. کشورهای از هم پاشیده مانند

سوریه و یمن به طور بالقوه سنسزمین‌های مستعدی هستند برای پرورش

تروریست‌هایی که می‌توانند آمریکا و متحدانش را هدف قرار دهند. و اگرچه

آمریکا دیگر به جریان آزاد نفت از منطقه خلیج (فارس) وابسته نیست اما

گسیختگی طولانی مدت عرضه نفت از این منطقه می‌تواند اقتصاد جهان را به

سوی بی ثباتی سوق دهد. آمریکا خواه ناخواه نیازمند طرحی یک استراتژی

دوران بسا افغانستان است تا، حتی اگر اولویت‌های سیاست خارجی خود را

تغییر داده باشد، نظم منطقه ای را در خاورمیانه بهبود بخشد.

برای تدوین استراتژی خاورمیانه ای آمریکا در دوران پس از خروج

نیروهایش از افغانستان، پیشینه ای وجود دارد که به عنوان یک الگوی مفید

می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. این الگو حاصل تجربه استراتژیست برجسته

آمریکایی، هنری کسنجر، است. اگر چه هرگاه از نظم خاورمیانه ای سخن

می‌رود، از کسینجر کمتر نامی‌به میان می‌آید اما طی چهار سالی که وی

به عنوان وزیر خارجه روسای جمهوری آمریکا، ریچارد نیکسون و جerald

فورده، خدمت می‌کرد پایه گذار تلاش موفقی برای ایجاد یک نظم با ثبات در

خاورمیانه بود؛ نظمی‌که مدت سسی سال دوام آورد. کسینجر در شرایطی که

آمریکا همه نیروهای خود را از ویتنام خارج و از آسیای جنوب شرقی عقب

نشینی می‌کرد، توانست نظم منطقه ای باثباتی را در خاورمیانه برقرار کند

و این زمانی بود که، همچون امروز، دیپلماسی باید جای استفاده از زور را

بگیرد. تلاش برای ایجاد نظم خاورمیانه ای همزمان با رسوایی واترگیت

بود که آمریکا را در بحران سیاسی عمیقی فرو برده، نیکسون را وادار به کناره

گیری کرده و خلا، بالقوه ای در رهبری آمریکا در عرصه جهانی پدید آورده

بود. دیپلماسی کسینجر در دوره ای که آمریکا ضعیف و سردرگم بود، در

کشاکش جنگ سرد، توانست اتحاد شوروی را به حاشیه براند و بنیاد روند

صلحی را تحت رهبری آمریکا پایه گذاری کند که به طور موثری به منازعه

میان کشورهای عربی و اسرائیل پایان داد هرچند که نتوانست کشمکش میان

اسرائیل و فلسطین را حل و فصل کند.

یکی از مهم ترین درس‌های دوران کسینجر این است که صرف ایجاد

موازنه قوای منطقه ای برای حفظ یک نظم باثبات کافی نیست. بلکه برای

مشروعیت بخشیدن به چنین نظمی، واشنگتن نیازمند یافتن راه‌هایی است تا

بدان وسیله متحدان و شرکای خود را تشویق کند حس بی عدالتی را نیز در

منطقه از میان ببرد. اگرچه سیاست‌گذاران در تلاش برای برقراری صلح باید

همه جوانب را در نظر بگیرند و ایجاد ثبات را بر توافقاتی که هدف آن پایان

دادن به کشمکش است در اولویت قرار دهند، آنان همچنین باید از نیل به

توافقاتی که به اندازه کافی انتظارات را برآورده نمی‌کنند، بپرهیزند زیرا چنین

وضعیتی نیز می‌تواند ثبات نظم موجود را برهم زند. در حالیکه در واشنگتن

برای حل کشمکش اسرائیل و فلسطین رغبت چندانی وجود ندارد، دولت جو

بایدن نباید در برابر وسوسه نادیده گرفتن مسئله اسرائیل و فلسطین تسلیم

شود. همچنانکه تجربه دشوار کسینجر نشان می‌دهد، کشمکش‌های به ظاهر

خفنه بناگاه می‌توانند به بحران‌های تمام عیار تبدیل شوند. به کارگیری

استراتژی تدریجی که گام به گام کسینجر برای حل و فصل کشمکش اسرائیل

و فلسطین به عنوان یکی از کشف‌های اصلی خاورمیانه بهترین راه برای

پرهیز از زبانه کشیدن آتشی دیگر در این منطقه آماده اشتعال است.

نظم نه صلح

آنچه کسینجر در پی آن بود برقراری نظم بود و نه ایجاد صلح در منطقه؛

زیرا وی اعتقاد داشت صلح در منطقه خاورمیانه نه قابل دستیابی است

و نه مطلوب. از دیدگاه کسینجر، حفظ نظم در خاورمیانه مستلزم وجود

یک نوع موازنه قوای باثبات است. وی در رساله دکترایش، که بعدا در سال

۱۹۵۷ تحت عنوان «یک جهان اعاده شده» منتشر شد، نشان داد که چگونه

دیپلمات ارتیشی کلمنز فون مترنخ و سیاستمدار انگلیسی-ایرلندی، لرد

کاستلر، با تلاش برای ایجاد دیدگاه موازنه قوا و بازی ماهرانه با کسان

که می‌خواستند این موازنه را بر هم بزنند برای مدت یکصد سال ثبات نسبی

را در اروپا برقرار ساختند.

زمانی که کسینجر فرصت داشت کوشید همین رهیافت برقراری موازنه

قسا را در خاورمیانه نیز بوالب تبدیل کند. اما وی دریافت که ایجاد موازنه قوا کافی

نیست. برای این که نظم مورد نظر قابل دوام باشد باید مشروع نیز باشد؛ به

این معنا که همه قدرت‌های عمده درون نظام مجبور به پیروی از مجموعه

مقرراتی باشند که به طور جمعی پذیرفته شده است. این مجموعه مقررات

تنها در صورتی مورد احترام خواهد بود که به اندازه کافی این احساس را ایجاد

کند که برای شمار قابل قبولی از کشورها عادلانه است. وی نوشت که چنین

نظمی‌لرّوما مستلزم مرتفع کردن همه بی عدالتی‌ها نیست «بلکه نیازمند

فقدان نوعی احساس بی عدالتی است که انگیزه تلاش برای از بین بردن نظم

را فراهم سازد.» از نظر کسینجر، نظم مشروع کشمکش را از میان نمی‌برد

بلکه دامنه آن را محدود می‌کند.

چنین نتیجه گیری همچنین برآمده از مشاهدات کسینجر از جنگ جهانی

دوم بود؛ زمانی که تلاش‌های آرمان گرایانه ولسون، رئیس جمهوری آمریکا،

برای برقراری صلح و پایان دادن به جنگ‌ها نتیجه عکس داد. آرمانگرایی

و ولسون منجر به دیپلماسی شد که می‌کوشید هیتلر را راضی نگه دارد اما

توسل به چنین دیپلماسی به فتح اروپا توسط هیتلر انجامید. کسنجر ده ه

سال بعد به من گفت: «من هیچگاه فکر نمی‌کنم شاهد لحظه ای باشیم

که در آن آتشی جهانی وجود داشته باشد.» شکاک بودن کسینجر به صلح

جهانی را برای نخستین بار در عنوان فرعی که وی برای کتاب «یک جهان

اعاده شده» انتخاب کرد، می‌توان یافت. عنوان فرعی کتاب و چنین بود:

«مترنچ، کاستلری و مشکلات صلح.» این واقعات که وی، پس از سال‌ها

پژوهش عمیق، به این نتیجه رسید که برقراری صلح دشوار است، بر رهیافت

دیپلماسی خاورمیانه ای وی تاثیر تعیین کننده ای داشت. در نخستین صفحه

مقدمه کتاب یک جهان اعاده شده، کسنجر چرایی نیل به چنین نتیجه ای را

توضیح می‌دهد و می‌نویسد: «دستیابی به صلح به همان آسانی میل دستیابی

به آن نیست.» دورانی مانند دوره ای که وی مطالعه کرده بود به گونه ای

متناقض نشان داد که اروپای آن دوران به این دلیل بیشتر از دیگر ادوار صلح

آزمی بود که از قضا سیاستمداران مربوطه چندان به موضوع برقراری صلح

نی‌اندیشیدند. اماونل کانت فیلسوف آلمانی سده هجده، دیگر فریاد بود که

بر رهیافت سیاست خاورمیانه ای کسینجر تاثیر گذارد. کانت معتقد بود که

صلح اجتناب ناپذیر است. اما آنچه کسینجر از رساله کانت تحت عنوان «صلح

بی پایان» دریافت این بود که کشمکش میان کشورها به مرور زمان به تحلیل

رقت قدرت آنان خواهد انجامید و آنان سرانجام صلح را بر برنج و مصیبتی که

جنگ در پی می‌آورد، ترجیح خواهند داد. به عبارت دیگر، ایجاد صلح یک

روند تدریجی است که برای نیل به آن نباید شتاب کرد.

ادامه دارد